

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาประเทศ เพื่อความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป สมาชิกในสังคมจึงพยายามปรับตัวให้ เข้ากับความเปลี่ยนแปลงนั้น

อนึ่ง คนในสังคมได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการแข่งขันกันทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ ด้วยเหตุนี้สมาชิกในสังคมบางส่วนจึงมีการประพฤติและปฏิบัติตน ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม หรือเรียกว่าขาดจริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา ในสังคม การที่จะแก้ปัญหานี้ได้จึงต้องหาทางเสริมสร้างจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้ สมาชิกในสังคมประพฤติปฏิบัติตนในทางที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สังคมสงบสุขและมีพัฒนาการไป ในทางที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทุกคนในชาติ ทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถและ จริยธรรมหรือคุณธรรมประจำตนเป็นสำคัญ การจัดทำให้มีการสอนจริยธรรม เป็นการศึกษาที่จัด เพื่อสร้างคุณลักษณะของพลเมืองให้มีคุณธรรม มีบุคลิกลักษณะอุปนิสัยและพฤติกรรมที่ดีงาม ซึ่ง ทำให้เป็นคนดี มีศีลธรรม ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ แต่ปัญหาจริยธรรมใน สังคมไทยได้เป็นที่ถกเถียง และหาสาเหตุกันมานานแล้ว เพราะปัญหาเรื่องจริยธรรมนั้นเป็น ปัญหาสากลของสังคมพัฒนาทุกแห่ง การเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีอิทธิพล จากสภาพแวดล้อมสมัยใหม่ รวมถึงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อค่านิยม พฤติกรรมจึงออกมาในแนวทาง ที่ขัดกับทางจริยธรรม ดังนั้นการแก้ปัญหาเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครู

ทุก ๆ คน ซึ่งสอนกระจายกันในแต่ละหมวดวิชาพร้อม ๆ กันหลาย ๆ ด้าน (กิตติพงษ์ วงศ์สุนทร, 2527)

การสอนจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้น เน้นเนื้อหาของวิชาจริยศึกษา ซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีจุดประสงค์เฉพาะวิชา คือ

1. สามารถควบคุมกาย วาจา ใจ อยู่ในขอบเขตที่ตั้งงามไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ทั้งสามารถสร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้
2. สามารถรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2524)

จากจุดประสงค์ดังกล่าว เป็นการสร้างคุณลักษณะของพลเมืองให้มีคุณธรรม บุคลิกลักษณะอุปนิสัย และพฤติกรรมที่ตั้งงาม มีศีลธรรมตามความต้องการของประเทศชาติ เนื้อหาจริยศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษาจึงออกมาในรูปของจริยธรรมต่าง ๆ ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย จริยธรรมในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นำมาจากเนื้อหาในบางส่วนของวิชาศีลธรรมของหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2503)

เมื่อพิจารณาถึงการเสริมสร้างจริยธรรมในโรงเรียนเก่าที่ผ่านมา พบว่ายังใช้วิธีสอนที่ไม่ได้ผลดังที่ อำนวย ทะนิงค์แก และ ชัยนต์ วรรณะภุติ (2522) ได้กล่าวว่า วิธีสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้การเสริมสร้างจริยธรรมไม่ได้ผล เพราะใช้วิธีการสั่งสอนโดยครูมีบทบาท มีอำนาจเด็ดขาดเพียงผู้เดียว

เนื่องจากจริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง สงบสุขของสังคมและประเทศชาติ เขาาชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่จึงควรได้รับการปลูกฝังในด้านจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัย ดังที่ ชม ภูมิภาค (2526) ได้กล่าวไว้ว่า การปลูกฝังให้เขาาชนมีทัศนคติ พฤติกรรม ค่านิยม และคุณธรรมที่ดียอมเป็นการส่งเสริมและพัฒนาเขาาชนให้เป็นทรัพยากรที่มีค่า เติบโตเป็นพลเมืองดี รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ และมีศักดิ์ศรี

นิเชต ลุนทรพิทักษ์ (2523) ได้ให้ความเห็นในหลักการสร้างเสริมจริยธรรมว่า การสร้างเสริมจริยธรรมควรเน้นในเด็กประถมศึกษาให้มาก โดยจัดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม และชีวิตที่เด็กจะต้องพบและต้องคำนึงถึงสถานแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย และ สุภาวงศ์ จันทวานิช (2523) มีความเห็นในเรื่องเดียวกันว่า จริยธรรมน่าจะช่วยให้เยาวชนเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และเตรียมเยาวชนให้พร้อมที่จะแก้ปัญหาที่กว้างไกล และอยู่ในกรอบของสังคมที่กำหนดให้

การที่จะอบรมปลูกฝังเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมอันดีงาม โดยใช้เหตุผลทางจริยธรรมของตนเป็นเครื่องมือควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติตน จะต้องอาศัยวิธีการสอน การจัดกิจกรรม และสื่อการสอน แต่ปรากฏว่าการปลูกฝังจริยธรรมในโรงเรียนเท่าที่พบส่วนใหญ่ ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร วิธีการสอนของครูมักมุ่งให้จบหลักสูตร เน้นเนื้อหาและความจำ ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกแสดงความคิดเห็นไตร่ตรองพิจารณาเรื่องราวหรือปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล กิจกรรมบางอย่างที่ครูนำมาใช้เรียบง่าย ขาดความสมบูรณ์ และไม่น่าสนใจอย่างยิ่ง (สมบูรณ์ คาลยาขีวิน, 2526) ปรีญา จันท์สิทธิเวช (2523) ให้ความเห็นว่า ครูบางคนมีความรู้ความเข้าใจในจริยศึกษา แต่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับกลวิธีสอนและการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ

ครูควรได้ตระหนักถึงการหาวิธีการต่าง ๆ มาสอน เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีจริยธรรมอย่างสมบูรณ์และถูกต้อง ได้มีนักการศึกษาและผู้รู้หลายท่าน เสนอจุดประสงค์และแนวทางในการสอนจริยธรรมไว้ดังนี้

สงข ลักษณ์ (2525) กล่าวว่า จุดประสงค์ของการเรียนการสอนจริยธรรม ก็คือ การมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง และเกิดลักษณะนิสัยของการยึดมั่นกับค่านิยมแห่งคุณธรรม ความดี เป็นภูมิคุ้มกันให้เขาคิดดี คิดชอบ ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตลอดไป ซึ่งครอบคลุมทั้งด้าน พุทธินิสัย จิตนิสัย และ ทักษะนิสัย

สุรวัช ศรีวัช (2521) อามา ถนัดช่าง (2521) และ สมพงษ์ จิตระดับ (2527) ได้เสนอกิจกรรมการสอนจริยศึกษาหลายวิธี นอสรูปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเล่าเรื่อง เล่านิทาน ร้องเพลง และการวาดภาพ
2. การเล่นละคร บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง
3. การสอนแบบปุจฉา-วิสัชนา การโต้เถียง การบรรยาย การอภิปราย ฟังวิทยากร
การอ่านและวิจารณ์หนังสือ
4. การเล่นเกม
5. การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง การจัดอันดับความคิด
6. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
7. การสื่อสารมวลชน
8. การสร้างความคิดสร้างสรรค์
9. การทำหนังสือหน้าเดียว
10. การจัดนิทรรศการ
11. ทำโปสเตอร์ธรรมะ
12. ประกาศคำประพันธ์ เกี่ยวกับศาสนา
13. ฉายสไลด์ ภาพยนตร์ เทปเกี่ยวกับธรรมะ

พัสส หันนาคินทร์ (2523) ได้เสนอแนะวิธีสอนจริยธรรมในการปลูกฝังนิสัยไว้เป็น
ขั้นตอน คือ

1. ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกท้อใจต่อจริยธรรมในการปลูกฝัง โดยมีครูเป็นแบบอย่าง
ให้เห็น หรือชี้ให้เห็นประโยชน์หรือคุณค่าจริยธรรมนั้น
2. ให้ความรู้ว่าจริยธรรมนั้น ๆ หมายความว่าอย่างไร มีวิธีปฏิบัติอย่างไร มี
ขอบเขตเพียงไร
3. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติจริง และติดตามผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในและนอก
โรงเรียน

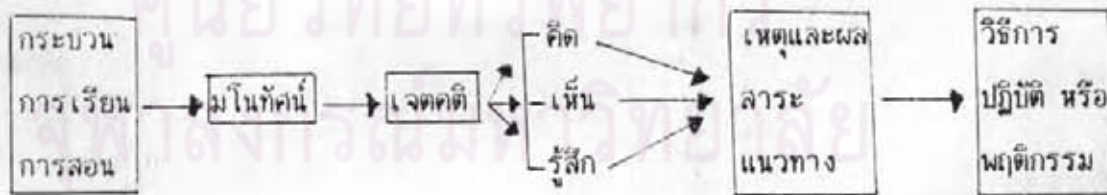
พระราชวรmani (2523) ได้กล่าวถึงวิธีสอนจริยธรรมโดยให้พิจารณาว่าจริยธรรมนั้น
เกิดทั้งทางกาย คือการฝึกหัด เกิดจากแรงเร้าในเรื่องอุดมคติสิ่งที่ประทับใจในเรื่องต่าง ๆ
เกิดจากความรู้ ความเข้าใจ คือการมองเห็นความจริงของสิ่งทั้งหลาย การเกิดจริยธรรมจึง
ต้องสัมพันธ์กันทั้งสามด้าน ดังนั้นการปลูกฝังจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเด็กจึงต้องมียุทธวิธีประกอบ

หลายด้านสัมพันธ์กันและกัน โดยให้เขาผ่านกระบวนการอบรมสั่งสอนจนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจถึงระดับการสร้างความคิดรวบยอดหรือโน้ตทัศน์ได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ครูจะต้องใช้ควบคู่กับการช่วยให้นักเรียนนำไปปฏิบัติจริง การเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหนึ่ง ๆ อย่างเดียวไม่เพียงพอ แต่ครูต้องสอนให้นักเรียนรู้และเข้าใจจนเกิดเป็นความคิดรวบยอด (Concept) ซึ่งหมายถึง ความคิดที่สามารถเข้าใจถึงแก่นแท้ของหลักการประพจน์และความสำนึกในสิ่งที่ดีงาม เมื่อจะได้นำสิ่งนี้ไปเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง และก่อให้เกิดเจตคติที่ดีอันจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (สมพงษ์ จิตระดับ, 2525)

ทราเวอร์ (Traver, 1967) นักจิตวิทยาได้ให้ความสนใจและพยายามศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนด้านการฝึกความคิดรวบยอดหรือโน้ตทัศน์ โดยได้กล่าวว่า ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ทางด้านนี้ได้อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครูนั่นเอง ดังนั้นครูจึงควรที่จะศึกษาเทคนิควิธีการสอนและกิจกรรม การเรียนการสอนต่าง ๆ ในอันที่จะช่วยลดแทรกคุณธรรมเข้าสู่จิตใจเด็กทุกวิถีทาง

นอกจากนี้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ถือว่ามโนทัศน์เป็นส่วนสำคัญอย่างมากของการเรียนรู้ เพราะผู้ที่จะมีมโนทัศน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นย่อมมีความเข้าใจในเรื่องราว หรือสิ่งนั้นอย่างสมบูรณ์ รู้จักวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่อยู่ในประเภทเดียวกัน ตลอดจนนำไปสู่การปฏิบัติ ดังแผนภาพต่อไปนี้

เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale, 1959) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดมโนทัศน์ในเรื่องที่เรียนได้ 11 ประเภท และชี้ให้เห็นความเกี่ยวพันของประสบการณ์จากสื่อต่าง ๆ เอาไว้ด้วย เรียกว่า กรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ดังนี้

1. การกระทำจริงกับสภาพที่เป็นจริงด้วยจุดมุ่งหมายของผู้กระทำ
2. ประสบการณ์จำลอง สิ่งพวกนี้ได้แก่ สถานการณ์จำลอง หุ่นจำลอง

3. ประสบการณ์นาฏการ เช่น ละคร บทบาทสมมติ การแสดงในรูปแบบต่าง ๆ
4. การสาธิต เป็นการแสดงการกระทำด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนดูหรือสังเกต
5. การทัศนศึกษาออกสถานศึกษา
6. นิทรรศการ เป็นการดูของจริงที่นำมาตั้งแสดงเอาไว้
7. โทรทัศน์ ดูจากรายการโทรทัศน์
8. ภาพยนตร์
9. ภาพภพนิ่งและเสียงทั้งหลาย พวกนี้ได้แก่ สไลด์ फिल्मสตริป ภาพโปร่งแสง เทป แผ่นเสียง รายการวิทยุ
10. ทัศนสัญลักษณ์ อาทิเช่น แผนภูมิ แผนสถิติ แผนที่ไดอะแกรม การ์ตูน ภาพล้อ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ
11. วจนสัญลักษณ์ ได้แก่ ข้อความที่เป็นสิ่งที่ขีดเขียนหรือคำพูดจากปากคนพูด

อีริคสัน (Erickson, 1959) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนไว้ว่า ไม่มี ขบวนการใด ประสบการณ์ใด หรือสื่อการสอนใด เพียงอันเดียวจะสามารถอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทุกเรื่องทุกอย่างได้ วิชาบางวิชาเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์เหมาะสมสำหรับวัสดุ วิธีการหรือประสบการณ์อย่างหนึ่ง ครูจึงต้องทำหน้าที่วิเคราะห์ วินิจฉัยและพิจารณาเปรียบเทียบ ประสบการณ์ในการเรียนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวิชา เหมาะกับวัตถุประสงค์แต่ละอย่าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

การที่จะให้เด็กเกิดมโนทัศน์ในเรื่องที่ตนอ่านได้ดีนั้น แบบเรียนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง การปรับปรุงแบบเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจและความเข้าใจของเด็กในวัยนั้น ๆ จำเป็นต้องสร้างเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการอ่านทางหนึ่ง ปัญหาอยู่ที่ว่าทำอย่างไร จึงจะสร้างแบบเรียนที่มีลักษณะที่จะช่วยให้เด็กเกิดแรงจูงใจและเข้าใจ จากการแปลความของ คำหรือข้อความต่าง ๆ รูปภาพประกอบแบบเรียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ คอมมิวนิสต์ มีหลักสำคัญในการแต่งแบบเรียนอยู่ว่า หนังสือที่มีภาพประกอบที่ดีจะเป็นอุปกรณ์สำคัญ ในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น (สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ, 2506) ภาพประกอบแบบเรียนนับว่ามีความสำคัญต่อการอ่านมาก นอกจากจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวได้ดีแล้ว รูปภาพยังดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้อีกด้วย

พัทธา สายหู (2516) ได้ให้ความเห็นว่า หนังสือที่คนชอบอ่าน คือ หนังสือการ์ตูน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่อ่านได้ การ์ตูนที่ดี ๆ มีอยู่แต่เป็นของเอกชน สำหรับเจตนาในการทำหนังสือสำหรับเด็กนั้นต้องดูว่าเราต้องการอะไรบ้าง สิ่งสำคัญที่เราต้องการควรจะได้แก่

1. เพื่อให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่วแตกฉาน
2. เพื่อให้เพลิดเพลินอารมณ์
3. เพื่อให้ลับสมอง เซาะปัญญาของเด็ก
4. ให้ความรู้
5. ปลุกฝังคุณธรรม

เฮเลน (Helen : 1965) ได้จำแนกหนังสือการ์ตูนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อแสดงถึงอุปนิสัยใจคอของตัวละครที่ดำเนินในเรื่องต่าง ๆ กัน หนังสือการ์ตูนประเภทนี้เหมาะกับคนทุกวัย เด็กและผู้ใหญ่ชอบอ่าน เมื่ออ่านแล้วผู้อ่านจะเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ได้ดีขึ้น
2. เป็นหนังสือการ์ตูนที่แสดงถึงกรรมวิธีต่าง ๆ ทางการอุตสาหกรรม หรือเป็นเรื่องราวที่บันทึกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ หนังสือประเภทนี้องค์การต่าง ๆ จัดพิมพ์ขึ้น บางแห่งก็ขาย บางแห่งก็แจกตามโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนอ่านเป็นหนังสือประกอบการเรียน
3. เป็นหนังสือการ์ตูนเรื่องยาวที่เกี่ยวกับบรรณคดี หรือละครต่อเนื่องกันจนจบภายในเล่ม หรือจบเป็นตอน ๆ

สมพงษ์ ศิริเจริญ และ คนอื่น ๆ (สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ, 2506) ได้อธิบายถึงลักษณะเฉพาะของหนังสือการ์ตูนว่า ผู้เขียนใช้วิธีการสมมติตัวชูโรง และตัวประกอบอื่น ๆ ในเรื่องขึ้นมาแล้วเขียนเป็นรูปการ์ตูน ให้ตัวละครเหล่านั้นดำเนินบทบาทไปจนกระทั่งจบเรื่อง บางทีก็เป็นเรื่องของคน บางทีก็เป็นเรื่องของสัตว์ เป็นต้น

ชม ภูมิภาค (2524) ได้แบ่งการ์ตูนออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การเขียนการ์ตูนแบบโครงร่าง การเขียนการ์ตูนแบบนี้เป็นการเขียนการ์ตูนเบื้องต้น เขียนได้ง่าย เพราะใช้เส้นเดียว ๆ เท่านั้น และไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสิ่งที่เขียนมากนัก การ์ตูนแบบนี้สามารถเขียนได้รวดเร็วทันที่ทันใจ ครูที่ไม่ถนัดทางการเขียนภาพ

ก็สามารถเขียนได้ การเขียนแบบนี้มีความมุ่งหมายเพื่อแสดงท่าทางและลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ประกอบคำอธิบายมากกว่าจะให้เป็นการ์ตูนที่มีความหมายและแสดงอารมณ์ได้ในตัวเอง

2. การเขียนการ์ตูนลายเส้น เป็นการเขียนการ์ตูนที่มีความคล้ายของจริงมาก มีการคำนึงถึงความถูกต้องของสิ่งที่เขียนมากขึ้น เพียงแต่ตัดรายละเอียดที่ไม่ต้องการออกไป และเขียนด้วยเส้นที่ง่าย ๆ เน้นความหมายและอารมณ์ของสิ่งที่เขียนให้เด่นชัดขึ้น การ์ตูนแบบนี้สามารถเล่าเรื่องแสดงความหมายและอารมณ์ได้ในตัวเอง ไม่ต้องมีคำอธิบายมากมาย

อุปกรณ์ฝึกการอ่านสิ่งหนึ่งก็คือหนังสือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ ประสบการณ์ และความสนใจของเด็ก หนังสือสำหรับเด็ก ๆ ควรเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบเรื่อง เป็นภาพที่มีชีวิตชีวา ให้อารมณ์ ให้รส และให้เรื่องไม่ซ้ำกันที่แข็ง แห้งแล้งไร้ชีวิตชีวา เนื้อเรื่องควรเป็นเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจเหมาะสมกับวัยของเด็ก สำนวนภาษาอยู่ในระดับที่เด็กพอจะเข้าใจได้ง่าย ตัวละครเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกับเด็ก เด็กจะรู้สึกว่าการอ่านนั้นสนุกสนานน่าสนใจ ติดตามหามาอ่าน เพราะยิ่งอ่านยิ่งสนุก ยิ่งมีความรู้ ยิ่งเพลิดเพลินและจะไม่รู้สึกว่าหนังสือเป็นบทเรียนที่ชวนให้น่าเบื่อหน่าย แต่กลับจะรู้สึกว่าการอ่านหนังสือเป็นเสมือนพาหนะที่พาไปสู่โลกกว้างอันแสนมหัศจรรย์ เต็มไปด้วยความแปลกใหม่ทั้งรส ทั้งเรื่อง อีกทั้งเร้าให้คิดและชวนให้ติดตาม (รัญจวน อินทรกำแหง, 2517)

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาลงความเห็นว่า ภาพการ์ตูนมีค่าในการศึกษามากอย่างไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะการ์ตูนมีคุณสมบัติที่จะช่วยดึงดูดและเร้าความสนใจของเด็กอย่างเห็นได้ชัด ความสะกดตาของการ์ตูนจะทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่าย ถ้าเราต้องการจะเขียนข้อความบางอย่างให้เด็กอ่าน เราเปลี่ยนมาเป็นวาดการ์ตูน เด็กจะสนใจและเข้าใจได้ดีกว่า (Kinder S. James, 1959)

ถวัลย์ มาศจรัส (2525) กล่าวว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาชั้นนั้นมีนิสัยชอบขีดเขียนตัวการ์ตูน หรือวาดภาพตลกตามสมุดเรียนเต็มไปหมด ปรากฏการณ์อันนี้เป็นการสื่อให้เห็นได้ว่า การ์ตูนมีอำนาจดึงดูดความสนใจและมีอิทธิพลต่อเด็ก ๆ มาก จากการได้คลุกคลีใกล้ชิดอยู่กับเด็กนักเรียน สังเกตเห็นนักเรียนทั้งชายและหญิงชอบวาดการ์ตูนกันมาก บางคนอ่านหนังสือยังไม่ออก แต่พกหนังสือการ์ตูนไว้หลายเล่มไว้ดูเฉพาะรูปอย่างเดียว ดูอย่างสนุก

สนใจ จากประสบการณ์ข้างต้นจึงได้ทดลองนำเอาวิธีการวาดการ์ตูนลายเส้นประกอบเข้ากับการสอนบ้าง เล่านิทานบ้าง คุณก็เรียนตั้งใจเรียนกันมากที่สุด มากกว่าการให้พวกเขาทำกิจกรรมเองด้วยซ้ำ

การ์ตูนมีประโยชน์ในการเรียนการสอนมาก จะทำให้เด็กสนุกสนานไปกับบทเรียนด้วยเด็กชอบการ์ตูน เพราะใช้สัญลักษณ์แทนความหมายที่ทำให้ดูรู้เรื่อง เกี่ยวกับการสอนภาษาเราใช้การ์ตูนมาเป็นประโยชน์ได้มากที่สุด เช่น การฝึกอ่าน ซึ่งจะทำให้เด็กสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้น

เด็กเป็นจำนวนมากชอบอ่านหนังสือการ์ตูนสนุก ๆ ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตามเขาอาจจะได้รับความรู้ด้านจริยธรรมไปพร้อมกับความสนุกสนาน ขบขันจากหนังสือการ์ตูนนั้น คงจะมีเด็กน้อยคนนักที่ไม่รู้จักหนังสือการ์ตูน และถ้าผ่านแผงวางขายหนังสือเด็ก ๆ ก็มักจะต้องจับหนังสือการ์ตูนขึ้นดูก่อน แต่ดูเหมือนว่าในห้องเรียนแล้ว หนังสือการ์ตูนจะถูกห้ามโดยเด็ดขาดจะปรากฏเป็นประจำที่ครูเก็บหนังสือการ์ตูนจากใต้โต๊ะของนักเรียนได้เสมอ ๆ ส่วนเด็กเองก็ยังอดไม่ได้ที่จะนำขึ้นมาอ่านในห้องเรียนอีก แม้ว่าจะถูกคาดหวังไว้แล้วก็ตาม เมื่อเราทราบธรรมชาติของเด็กว่าชอบอ่านหนังสือการ์ตูน และชอบหนังสือที่มีภาพประกอบมาก ๆ จากความจริงอันนี้จึงทำให้เกิดแนวความคิดว่าทำไมเราจึงไม่จัดลำดับความรู้ให้กับเด็กในรูปแบบหนังสือการ์ตูน ซึ่งจะ让孩子ได้ทั้งเนื้อหาวิชาและความบันเทิงไปในตัว

หนังสือการ์ตูนเหมาะที่จะทำเป็นหนังสือสำหรับเด็ก โดยทำเป็นหนังสือประกอบหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพราะหนังสือการ์ตูนนั้นดูง่าย เข้าใจง่าย และเรียกร้องความสนใจของนักเรียนได้ดีกว่าหนังสือที่มีแต่ข้อความและตัวอักษรเพียงอย่างเดียว ผู้เขียนสามารถสอดแทรกความรู้ ความคิดและคุณธรรมต่าง ๆ ที่ต้องการจะปลูกฝังให้เกิดในตัวเด็กนักเรียนได้ภายในภาพและเรื่องราวในหนังสือการ์ตูนได้เป็นอย่างดี (ชม ภูมิภาค, ม.ป.ป.) หนังสือการ์ตูนเป็นหนังสือที่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชอบมากที่สุด มีจำนวนถึงร้อยละ 96.48 และนักเรียนมัธยมศึกษาชอบอ่านถึงร้อยละ 94.91 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2519)

ลาร์ริค (Larrick, 1964) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของหนังสือการ์ตูนดังนี้

1. หนังสือการ์ตูนให้ความพึงพอใจ สนองตอบความต้องการของเด็กในด้านการดำเนินพฤติกรรมและการผจญภัย
2. เหตุการณ์ในเรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว แต่ละบท แต่ละตอน สั้นกระชับรัด สร้างความพึงพอใจให้แก่เด็กได้เร็ว
3. อ่านง่าย อันที่จริงคนอ่านไม่คล่องก็สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้โดยการดูรูปภาพ
4. หาอ่านได้ทุกแห่งหน

เจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาต่าง ๆ ก็มีความสำคัญ เพราะเจตคติเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนและแสวงหาความรู้ได้อย่างดี ถ้านักเรียนมีเจตคติต่อครูผู้สอนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและต่อวิชาที่เรียนดีแล้ว ก็จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (สัว เริง บุญเรืองรัตน์, 2524) ดังนั้นการสร้างเจตคติที่ดีต่อการใช้นหนังสือการ์ตูนประกอบการสอนจึงมีความจำเป็นเช่นกัน

ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเอาบทเรียนจริยธรรมของวิชาจริยศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่เด็กให้ความสนใจน้อยที่สุดมาสร้างเป็นหนังสือการ์ตูนที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับหลักการใช้สื่อในการสอน เพื่อใช้เป็นสื่อในการสอนสำหรับเด็ก สามารถให้อ่าน เพื่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีความคิดสร้างสรรค์ด้านภาษา และความคิดสร้างสรรค์ด้านรูปภาพสูง (เชาวนา ยุทธสุริยพันธ์, 2514) และนำมาทดลองใช้เปรียบเทียบกับการสอนตามปกติ เพื่อที่จะศึกษาถึงผลการใช้วิธีการดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางให้ครูได้เลือกกิจกรรมการเรียนการสอนจริยธรรมแก่เด็กจนสามารถเกิดมโนทัศน์ทางจริยธรรมได้ดี และตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้นหนังสือการ์ตูนประกอบการสอนจริยศึกษาที่มีต่อมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

ขวลิ เชื่อมทอง (2528) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนกับที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปรากฏว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนกับกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

กรีชา วงศ์นาม (2526) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับวิธีสอนแบบบรรยาย ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบบรรยาย

จากการวิจัยเปรียบเทียบดังกล่าวเท่าที่พบเป็นการวิจัยในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและในวิชาอื่น ๆ แต่ยังไม่มีการวิจัยในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยวิชาจริยศึกษา โดยใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเอาหนังสือการ์ตูนมาใช้ประกอบการสอนเพื่อศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

มโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอนกับที่เรียนโดยการสอนตามปกติแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

มโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ผู้วิจัยศึกษานั้นจะครอบคลุมจริยธรรม 8 เรื่อง ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา การไม่ลองสิ่งเสเพลติด ความมั่นใจเป็นธรรมไม่ลำเอียงการอยู่ร่วมกัน และทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว โดยได้พิจารณาจากจริยธรรมในแผนการสอนจริยศึกษาของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นมโนทัศน์เกี่ยวกับความเข้าใจตนเองและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นหนังสือที่กำลังใช้เรียนอยู่ในภาคการศึกษานั้น

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องละ 30 คน รวม 60 คน (ซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากคะแนนวิชาจริยศึกษาประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2534 ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใกล้เคียงกัน จึงสามารถคาดได้ว่าทั้ง 2 ห้องเรียนมีความรู้พื้นฐานเท่าเทียมกัน)

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนไม่มีผลต่อมโนทัศน์ทางจริยธรรม และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นตัวอย่างประชากรที่มีต่อการใช้น้ำสื่อกำร্তুนประกอบการสอน
2. ช่วงเวลาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขาวกว่าการอ่านหนังสือทั่วไป ดังนั้นการให้หนังสือการ์ตูนแก่เด็กอ่านประมาณ 30 นาทีในแต่ละครั้งจึงสามารถทำได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

มโนทัศน์ทางจริยธรรม หมายถึง ความคิดโดยสรุปรวมเกี่ยวกับหลักหรือแนวทางในการเลือกประพฤติปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมและดีงาม ในเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา การไม่ลองสิ่งเสนาหัดิต ความมั่นใจ เป็นธรรม ไม่ลำเอียง การอยู่ร่วมกัน และทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

หนังสือการ์ตูน หมายถึง หนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแบบเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีเนื้อหาตรงตามแผนการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยดัดแปลงมาเป็นหนังสือการ์ตูนเรื่อง มีลักษณะเป็นภาพลายเส้นแสดงถึงอุปนิสัยใจคอของตัวละครที่ดำเนินเนื้อเรื่องสัมพันธ์กันเป็นลำดับไปจนจบ และแต่ละภาพมีคำบรรยายประกอบ มีขนาด 21 x 28 ซม.

แบบทดสอบมโนทัศน์ทางจริยธรรม หมายถึง แบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความคิด โดยสรุปรวมเกี่ยวกับจริยธรรมในเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา การไม่หลงสิ่งเสเพลติด ความมีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง การอยู่ร่วมกัน และทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ของตัวอย่างประชากร

การใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอน หมายถึง การสอนที่ผู้วิจัยทำการสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนเป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน และไม่ใช้อุปกรณ์อย่างอื่น ๆ การสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อประกอบในการสอนนั้นนำไปใช้ในชั้นสอน โดยมีการนำเข้าสู่บทเรียน โดยการอภิปราย และมีการสรุปมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ได้รับจากการอ่านหนังสือการ์ตูน

ผลการใช้หนังสือการ์ตูน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนในการเรียนรู้มโนทัศน์เกี่ยวกับจริยธรรมในเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา การไม่หลงสิ่งเสเพลติด ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง การอยู่ร่วมกัน และทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว จากการเรียนโดยการใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอน ซึ่งประเมินได้จากการทำแบบทดสอบมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แผนการสอนปกติ หมายถึง แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดรูปแบบและกิจกรรมการสอนตามแผนการสอนที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้นในการสอนจริยธรรม 8 เรื่อง คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา การไม่หลงสิ่งเสเพลติด ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง การอยู่ร่วมกัน และทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ตามที่ปรากฏในหนังสือแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นุศรศักราช 2521 และผู้วิจัยได้ปรับเวลาในแต่ละแผนการสอนให้สอดคล้องกับจำนวนคาบที่ใช้ในการทดลองด้วย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู เอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนจริยศึกษา ตลอดจนเว็บไซต์มีนิตยสารทางจริยธรรม

2. ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กจากวารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 แผนการสอน ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนจริยศึกษา โดยนำเนื้อหาของจริยธรรมทั้ง 8 เรื่อง จัดทำเป็นแผนการสอน 16 แผน ซึ่งประกอบด้วย แผนการสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอน 8 แผน และแผนการสอนตามปกติ 8 แผน โดยยึดขั้นตอนการสอนที่สร้างขึ้น โดยกำหนดให้มีขั้นตอนใหญ่ ๆ 3 ขั้นตอน คือ การนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและขั้นสรุป ในแต่ละแผนจะมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่แตกต่างกัน ตามวิธีการที่นำมาใช้ในการสอน

นำแผนการสอนทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขให้ข้อคิดเห็น และนำแผนการสอนที่ได้รับการตรวจสอบพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

3.2 หนังสือการ์ตูน ใช้ในการทดลอง โดยพิจารณาเลือกคุณธรรมวิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 เรื่อง เพื่อนำมาดัดแปลงให้เป็นหนังสือการ์ตูน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของเรื่อง ความเอื้อเพื่อ-เพื่อแม่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา การไม่ลองสิ่งเสพติด ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง การอยู่ร่วมกัน และทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

3.2.2 นำเนื้อหาที่วิเคราะห์แล้วมาผูกเป็นโครงเรื่อง กำหนดจำนวนภาพ (Script) โดยสมมติตัวละครให้ดำเนินเรื่องต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ พร้อมทั้งคำบรรยายประกอบภาพ โดยใช้การเขียนด้วยลายมือธรรมดา เป็นภาพการ์ตูนลายเส้น แล้วจึงเขียนเป็นภาพการ์ตูนลายเส้น มีขนาด 21 x 28 ซม.

3.2.3 นำหนังสือการ์ตูนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3 แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม จำนวน 8 เรื่อง ๆ ละ 6 ข้อ รวม 48 ข้อ โดยศึกษาวิธีสร้างแบบสอบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมของ บุปผา เรืองรอง (2526) และของ พรวิณี สุวดี (2527) ลักษณะของแบบสอบเป็นแบบเลือกตอบให้คะแนนข้อที่ตอบถูก เป็น 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดเป็น 0 (ศูนย์) แต่ละข้อแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) ส่วนทางซ้ายมือ มีภาพการ์ตูน ประกอบข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางจริยธรรม เรื่องเดียวกัน 3 ภาพ กำหนดให้ตัวเลข 1, 2 และ 3 กำกับหน้าข้อความในแต่ละภาพ

2) ส่วนทางขวามือมีภาพประกอบข้อความที่แสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมแตกต่างกันทั้ง 4 ภาพ กำหนดให้ตัวอักษร ก, ข, ค และ ง กำกับหน้าข้อความในแต่ละภาพ

3) ภาพการ์ตูนทางขวามือ กำหนดให้เป็นตัวเลือก 4 ตัวเลือก แต่มี 1 ใน 4 ตัวเลือกที่แสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมเรื่องเดียวกันกับภาพการ์ตูนทางซ้ายมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมที่สร้างขึ้นทั้ง 8 เรื่อง ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อจากนั้นจึงนำแบบสอบดังกล่าวไปทดลองใช้ เพื่อวิเคราะห์หาระดับความยาก อำนาจจำแนกและค่าความเที่ยง ก่อนที่จะนำมาใช้กับตัวอย่างประชากรที่แท้จริง ได้แบบสอบที่มีคุณภาพ จำนวน 40 ข้อ

3.4 แบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อการ์ตูนประกอบการสอน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลำดับดังนี้

3.4.1 ศึกษาแบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อการ์ตูนประกอบการสอนจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 สร้างแบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อการ์ตูนประกอบการสอนเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามวิธีแบบลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.4.3 นำแบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อการ์ตูนประกอบการสอนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมของคำถาม ความชัดเจนของภาษา และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3.4.4 นำแบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อกำร้ต้นประกอบ การสอนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ประชากรที่แท้จริง โรงเรียนวัดบ้านหนอง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท จำนวน 30 คน

3.4.5 นำแบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อกำร้ต้นประกอบ การสอนที่นำไปใช้มาตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความที่เป็นบวก (Positive Statement)

ข้อเลือก	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ข้อความที่เป็นลบ (Negative Statement)

ข้อเลือก	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	1
เห็นด้วยมาก	2
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	5

3.4.6 เมื่อนำแบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อกำร้ต้นประกอบ การสอนไปใช้กับตัวอย่างประชากร แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 3.4.5 ผู้วิจัยนำคะแนนดังกล่าวไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายตามช่วงคะแนนที่กำหนดไว้ คือ

4.51-5.00 มีความเห็นด้วยต่อการใช้นั่งสื่อกำร้ต้นประกอบการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 มีความเห็นด้วยต่อการใช้นั่งสื่อกำร้ต้นประกอบการสอน อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 มีความเห็นด้วยต่อการใช้นั่งสื่อกำหนดประกอบการสอน
อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 มีความเห็นด้วยต่อการใช้นั่งสื่อกำหนดประกอบการสอน
อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 มีความเห็นด้วยต่อการใช้นั่งสื่อกำหนดประกอบการสอน
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิธีดำเนินการทดลอง

4.1 สอบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมก่อนสอน (Pre-test) กับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 60 คน คือ กลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่ม
ควบคุม 30 คน

4.2 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 16 แผน ไปทดลองสอน 8 ครั้ง
สัปดาห์ละ 1 ครั้งกับตัวอย่างประชากรที่แท้จริง โดยสอนครั้งละ 4 คาบ (คาบละ 20 นาที)
จำนวน 16 ครั้ง ประมาณ 8 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 64 คาบ และจะจัดเวลาในการสอนกลุ่ม
ทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยสลับเวลาสอนทั้งสองกลุ่ม เพื่อควบคุมตัวแปรในเรื่องเวลา

4.3 นำแบบทดสอบมโนทัศน์ทางจริยธรรม จำนวน 40 ข้อ ที่ผ่านการ
ตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ และวิเคราะห์คุณภาพมาให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ทำอีกครั้งหนึ่ง
(Post-test)

4.4 นำแบบวัดความคิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อกำหนดประกอบการสอนมาให้
นักเรียนกลุ่มทดลองทำหลังจากทำแบบทดสอบมโนทัศน์ทางจริยธรรมแล้ว

4.5 รวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบมโนทัศน์ทางจริยธรรม และแบบวัดความ
คิดเห็นต่อการใช้นั่งสื่อกำหนดประกอบการสอนมาวิเคราะห์ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก่ผู้สอน และนักการศึกษาในการนำเอาหนังสือ
กำหนดมาใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนจริยศึกษา

2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนจรรยาศึกษาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนจรรยาศึกษา โดยการนำเอาสื่อการสอนและเทคนิควิธีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวคิดแก่ครูผู้สอนในการปลูกฝังมโนทัศน์ทางจรรยาธรรมให้แก่เด็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย